

ШЛЯХИ ПІЗНАННЯ В КОНФУЦІАНСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглядається позиція Конфуція щодо найбільш ефективних шляхів отримання достовірного знання, актуальність позиції давньокитайського мислителя для сучасності, зокрема для здобувачів вищої освіти щодо гармонійного поєднання різних способів опанування професійних вмінь і знань.

Ключові слова: знання, досвід, розмірковування, наслідування, конфуціанство

Abstract

The paper examines Confucius' position on the most effective ways to obtain reliable knowledge, the relevance of the ancient Chinese thinker's position for the present, in particular for higher education students regarding the harmonious combination of different methods of mastering professional skills and knowledge.

Keywords: knowledge, experience, reflection, imitation, Confucianism

Вступ

Питання успішно опанування навчального матеріалу було актуальним у давнину й залишається таким і до сьогодні. Моделі оптимального шляху для набуття необхідних знань і вмінь намагалися створити різні мислителі в різних регіонах світу. Одним із найбільш впливовим у цьому плані постав Конфуцій, принаймні для більш ніж мільярдного суспільства Китаю. І це стосується не лише теперішнього часу, цей вплив мав місце більш ніж дві тисячі років по смерті Конфуція.

Основна частина

Ідеї Конфуція справили глибокий вплив як на цивілізацію Китаю та і всієї Східної Азії, ставши основою філософської системи, відомої як конфуціанство, залишивши після себе для нас - сучасників - велику спадщину, яка є актуальною і дотепер. Конфуцій висловлювався про різні сторони суспільства, окремої особи, про питання моралі та шляхи досягнення істини. Завдяки його учням до наших часів дійшло багато цікавих думок мислителя, які найчастіше видають під назвою «Луньюй» (за звичай, перекладають з китайської як «Бесіди», проте можуть бути й інші варіанти, наприклад «Вислови» [1]). Конфуцій який мав чимало послідовників і учнів, зокрема й переймався питанням ефективного навчання, яке мало б забезпечити отримання необхідного знання. Його позиція щодо отримання достовірного знання яскраво виражена у такому твердженні: три шляхи ведуть до знання: шлях роздумів - це шлях найбагородніший, шлях наслідування - це шлях найлегший і шлях досвіду - це шлях гіркіший, але правильний [2]. Кожен із цих шляхів пропонує різні можливості для пізнання, але кожен має свою унікальну цінність.

Шлях роздумів Конфуцій назвав найбагороднішим. Завдяки роздумам людина здатна розуміти сутність речей, усвідомлювати світ на рівні ідей і понять. Це дозволяє нам робити певні висновки, які мають належне обґрунтування. Ресурс, який потребує цей шлях - це час та інтелектуальні зусилля. Цей шлях беруть за основу філософи, вчені, мислителі всіх часів. Конфуцій наголошував, що «Марне навчання без думки, небезпечні думки без навчання» [2].

Шлях наслідування це найлегший із шляхів, його сутність полягає у повторенні дій іншої людини, яка до цього використовувала шлях досвіду. Завдяки цьому шляху ми можемо уникати певний дій, які не матимуть результату і навпаки наслідувати дії, що дали позитивний результат. Але треба пам'ятати, що кожен досвід унікальний і треба аналізувати, підбирати, те що підходить саме тобі, використовуючи для цього шлях роздумів, що лише підкреслює важливість всіх шляхів. Цей підхід доволі часто використовують маленькі діти, коли наслідують своїх батьків. Цей шлях є актуальним,

коли людина лише на початку своєї дороги життя.

«Шлях досвіду - це шлях гіркий, але правильний». Він полягає в тому, що людина здобуває успіх на основі власних помилок і невдач. Досвід є джерелом реальних знань, які не можна отримати через теорію або наслідування. Гірким його називають через труднощі та випробування, які супроводжують цей шлях від початку до кінця. Знання, які люди отримують на цьому шляху не можна порівняти з знаннями перший двох шляхів, які ми розглянули. Вони є унікальними, цінними для справжнього розвитку людини.

Своїм висловом Конфуцій хотів наголосити на важливості того, що користуватися одним із шляхів не є правильно, треба усвідомлювати, що кожен з них є важливим, і вони лише доповнюють один одного. Усвідомлення такого стану речей є необхідним для успішного навчання загалом й особливо при здобутті вищої освіти.

Роздуми формують наше критичне мислення, вміння тверезо дивитися на світ, наслідування дає переконатися в правильності нашого погляду на досвіді іншої людини, полегшує процес нашого навчання, а досвід надає глибину нашим знанням. Чи мають сенс роздуми, якщо ми не можемо втілити їх у життя через брак досвіду чи наші дії суперечать їм? Чи є справжня цінність у знаннях, якщо вони здобуті лише через наслідування, а не особисті переживання? Чи може наслідування замінити справжній досвід? Відповідаючи на попередні питання - Ні.

Висновки

Кожен із шляхів відіграє свою важливу роль у нашому житті та пізнанні. Проте Конфуцій також наголошує, що жоден із цих шляхів не є самодостатнім. Лише у поєднанні вони здатні дати людині повноцінне і справжнє пізнання. Це вчення залишається актуальним і в сучасному світі. Ми можемо використовувати всі ці підходи у навчанні, роботі та повсякденному житті. Роздуми допомагають нам приймати обдумані рішення, наслідування - швидше досягати успіхів, а досвід - глибше розуміти, чому ті чи інші рішення були правильними чи хибними.

Конфуцій вчив, що шлях до справжньої мудрості проходить через баланс між цими трьома методами. Лише той, хто вміє поєднати роздуми, наслідування і власний досвід, той може досягти справжнього знання та пізнати мудрість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конфуцій. Вислови. Харків. Фоліо. 2018. 213 с.
2. <https://ua.wikiquote.org/wiki/Конфуцій>

Осипчук Ольга Дмитрівна — студентка факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: osipcuko01@gmail.com

Науковий керівник: **Теклюк Анатолій І.** – кандидат філософських наук, доцент, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: teklyuk.a.i@vntu.edu.ua

Osypchuk Olga Dmytrivna — student of the Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: osipcuko01@gmail.com

Supervisor: **Tekliuk Anatolii I.** — PhD in Philosophy, Associate Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: teklyuk.a.i@vntu.edu.ua